

„Dinara back to LIFE“

Prijedlog projekta za restauraciju travnjaka Dinare i njihovo održivo upravljanje

Udruga Biom – područni ured Sinj
Put Petrovca 12
21230 Sinj
info@biom.hr

"Restauracija travnjaka kroz usmjerenu ispašu, niz akcija čišćenja i kontroliranog paljenja te poticanje lokalnog stanovništva na održivo ekstenzivno stočarstvo. Stvaranje preduvjeta za održivo upravljanje određenim stanišnim tipovima te prepoznatljivost prirode Dinarskog područja kao ključnog faktora u kvaliteti života lokalnog stanovništva."

NATJEČAJ: LIFE, www.lifeprogramhrvatska.hr

- **Prioritetno područje:** Priroda,
<https://lifeprogramhrvatska.hr/hr/priroda-i-bioraznolikost/>

Kroz prioritetno područje Prirode i bioraznolikosti financiraju se projekti usmjereni na doprinos razvoju i provedbi politika i zakonodavstva Europske unije, zaustavljanje i smanjenje gubitka bioraznolikosti, podršku mreži Natura 2000 te borbu protiv narušavanja ekosustava.

- **Rok prijave:** 30. siječnja 2019.
- **Vrijeme provedbe:** 2020-2023

PROJEKTNO PARTNERSTVO

Udruga Biom – vodeći partner, fokus na restauraciju staništa i održavanje biološke raznolikosti

LAG "Cetinska krajina" – partner, fokus na društveni aspekt projekta, promicanje stočarstva/pčelarstva kao djelatnosti, mogućnosti korištenja EU sredstava u poljoprivredi, komunikaciju lokalnog stanovništva s institucijama

Agronomski fakultet sveučilišta u Zagrebu – partner, fokus na stočarstvo i pčelarstvo – stručna podrška u analizi i planiranju ispaše; aktivno uključivanje studenata u projektne aktivnosti

Hrvatske šume – partner, korisnici više od 80% zemlje projektnog područja; ključan dionik za upravljanje pašnjacima projektnog područja

CILJEVI PROJEKTA

1. Doprinijeti povoljnijem statusu ciljanih stanišnih tipova i vrsta
2. Izraditi tehničke smjernice za restoraciju suhih pašnjaka i održivo upravljanje
3. Umanjiti negativan utjecaj požara i demonstrirati pozitivan utjecaj mjere kontroliranog paljenja za suhe pašnjake i šire
4. Razvijati vještine i znanja u lokalnoj zajednici
5. Promovirati politike EU

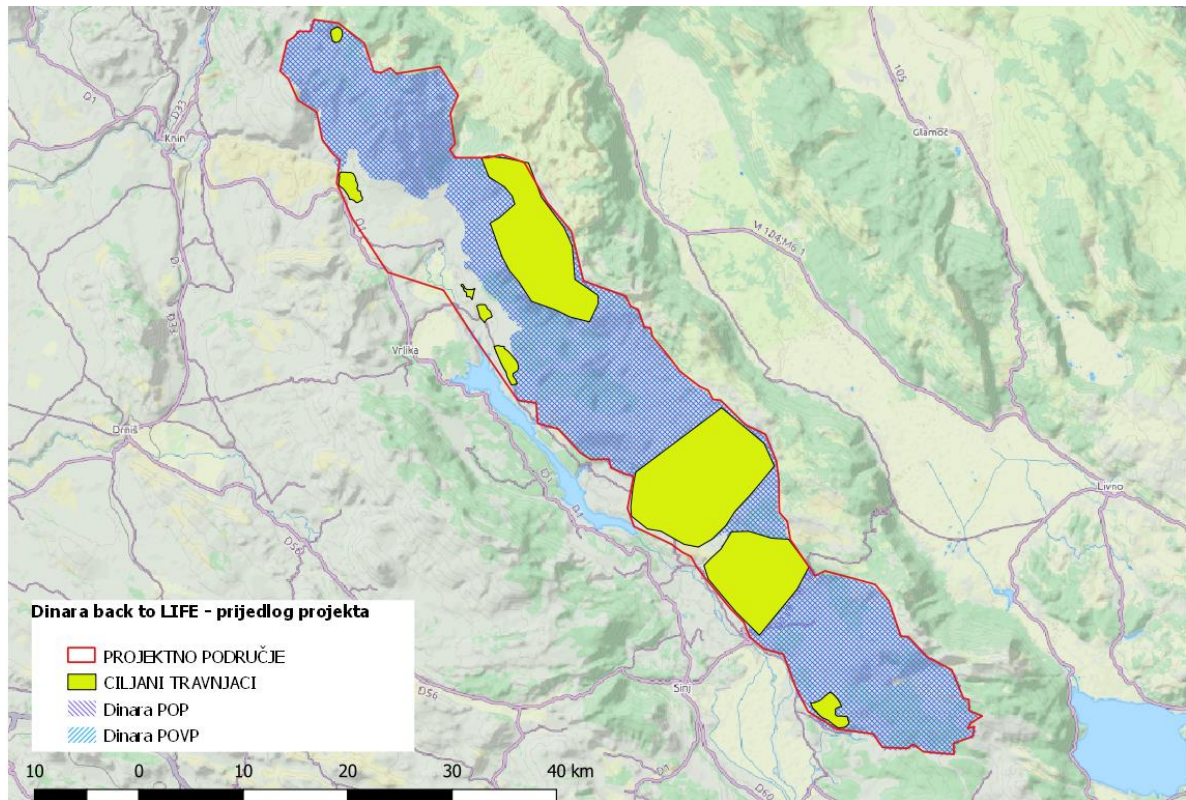
BUDŽET PROJEKTA:

Ukupno: 1.444 111,00€

Sufinanciranje EU (60%): 865,235€

PROJEKTNO PODRUČJE

- Travnjaci na području Dinare

Županije: Splitsko-dalmatinska, Šibensko-kninska

Gradovi: Sinj, Vrlika, Knin, Trilj,

Općine: Hrvace, Civljane, Kijevo, Otok

PROBLEMI:

- Iseljavanje
- Neisplativost i napuštanje stočarstva
- Neatraktivnost poljoprivrede kao zanimanja
- Nepovjerenje prema institucijama i među ljudima
- Nerazumijevanje legislative
- Slab protok informacija
- Sukob s predatorima
- Neadekvatno upravljanje staništima
- Zarastanje staništa, puteva
- Gubitak biološke raznolikosti

SAŽETAK PROJEKTA

Predloženi projekt obuhvaća područje Dinare (NATURA 2000 SPA: HR1000028 i SCI: HR5000028) u Hrvatskoj i fokusiran je na suhe travnjake stanišnih tipova:

6210* (Poluprirodni suhi travnjaci i grmoliki facijes na vapnenačkoj podlozi (Festuco-Brometalia)(*važni lokaliteti za kaćune)

6170 (planinski i predplaninski vapnenački travnjaci)

6A20 (istočno submediteranski suhi travnjaci (Scorzoneretalia villosae))

te NATURA 2000 vrste: vrtnu strnadicu i kratkoprstu ševu.

Ulaskom Hrvatske u Europsku uniju, Dinara je 2013. godine dobila status: područje očuvanja značajnog za vrste i stanišne tipove (POVS) i područje očuvanja značajno za ptice (POP), a Hrvatska Agencija za okoliš i prirodu je 2014. godine predložila i proglašavanje Parka prirode.

Na području dinarskog masiva prepoznato je osam važnih tipova staništa. Od tih osam, tri staništa koji su ciljana ovim projektom, obuhvaćaju 50% projektnog područja. Dinarsko gorje također nosi međunarodni status:

važno područjem za ptice (IBA)

važno područje za biljke (IPA)

ključno područje bioraznolikosti (KBA).

Ovo područje se tradicionalno koristilo za uzgoj stoke, ali je u današnje vrijeme uglavnom napušteno (minimalno 30% prijašnjih pašnjaka je sada obraslo). Posljednjih godina područje je pod utjecajem zadiranja grmlja u travnjake što je dovelo do pretvaranja otvorenih travnjaka u šikare. Uz drastične promijene u gospodarenju područjem, ova invazija agresivnih i nepoželjnih drvenastih vrsta rezultirala je neravnotežom u odnosu biljnih sastojina, što je pogodovalo opadanju cjelokupnom bioraznolikosti područja.

Napuštanje poljoprivrednih zemljišta je rezultiralo nepovoljnim socio-ekonomskim uvjetima i depopulaciji ruralnih područja, što je dodatno iniciralo zarastanje travnjaka.

Povijesno, ova regija je imala ulogu kao granično područje i nerijetko je svjedočila konfliktima. Jako je bilo pogođeno ratom za nezavisnost

Republike Hrvatske (1991-1995), što je rezultiralo velikim padom populacije (od 1990-2001, pad populacije je bio više od 31%, pri čemu je više od 42% populacije opisano kao staro). Rat je ozbiljno oštetio ekonomsku i poljoprivrednu infrastrukturu te je veći dio stoke bio izgubljen. Kumulacija negativnih trendova obilježila je projektno područje kao nepovoljno za život i investiranje te je prepoznato na nacionalnoj razini kao Područje od posebne državne skrbi, a po ekonomskim indeksima razvijenosti kao nerazvijeno područje. Odsutnost ljudi i stoke te dugotrajni manjak dobrog upravljanja travnjacima na projektnom području pogodovali su širenju vrsta koje predstavljaju opasnost za gubitak travnjaka i njihove dragocjene bioraznolikosti.

Ovim projektom želja nam je demonstrirati multidisciplinarn pristup obnavljanju značajnih prirodnih vrijednosti uz poticanje održivog gospodarenja. Kroz razne projektne aktivnosti fokusirat ćemo se na direktnu restauraciju suhih travnjaka, rad s institucijama koje imaju obvezu upravljati travnjacima te poticanje lokalnog stanovništva da se okrene održivim djelatnostima i prepoznaju dinarsko područje kao poželjno i ugodno za život.

PROJEKTNE AKTIVNOSTI

A (Pripremne aktivnosti)

- A1. Ocjenjivanje trenutačnog statusa ciljanih pašnjaka i stočarskih aktivnosti
- A2. Izrada nacrti smjernica za restoraciju i održivo upravljanje pašnjacima
- A3. Ocjenjivanje stavova javnosti

C (Mjere očuvanja)

- C1. Stvaranje projektnog stada za restoraciju i održivo upravljanje pašnjacima
- C2. Restoracija sadržaja na pašnjacima i izgradnja novih
- C3. Restoracija pašnjaka
- C4. Višenamjenska upotreba pašnjaka: održiv turizam i eko proizvodi
- C5. Tehničke smjernice za restoraciju pašnjaka i upravljanje

D (Praćenje i procjena učinka aktivnosti projekta)

- D1. Monitoring utjecaja projekta na ciljane pašnjake
- D2. Monitoring socio-ekonomskih utjecaja projektu kroz analizu indikatora
- D3. Monitoring prihvaćanja javnosti projekta

E (Aktivnosti komunikacije i širenja informacija)

- E1. Podizanje svijesti i širenje baze dionika
- E2. Potpora komunikaciji, diseminacija i podizanje svijesti
- E3. Edukacijska kampanja o pašnjacima, bioraznolikosti i implementaciji EU politika
- E4. Aktivno uključivanje i umrežavanje dionika
- F1. Koordinacija i administracija projekta